

Move on Green

Newsletter 3

KWIECIEŃ 2013

Spis treści

Spotkanie w Rzeszowie, Polska	1
Bilet "Top-Jugend-Ticket"	1
AEROPOLIS	2
Stowarzyszenie Dolina Lotnicza	2
Zidentyfikowane Dobre Praktyki	3
Partnerzy projektu	4
Tesalia: miejsce następnego spotkania MOG	5
Kilka informacji z Teruel	6

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt finansowany przez Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego oraz program
INTERREG IVC

Spotkanie w Rzeszowie, Polska

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego był gospodarzem **trzeciego spotkania partnerów projektu**, które odbyło się w dniach 4-6 grudnia 2012 roku. Oprócz udziału w **dyskusji o postępach w realizacji projektu i kolejnych zadaniach** partnerzy mogli uczestniczyć w **wizycie studyjnej** zorganizowanej w **Parku Naukowo-Technologicznym AEROPOLIS**.

Warsztaty umożliwiły zaprezentowanie przez partnerów kolejnych dobrych praktyk i było okazją do publicznego rozpowszechnienia celów projektu oraz osiągniętych do tej pory wyników.

W sprawie **kwestii profesjonalnych** partnerzy podjęli uzgodnienia co do daty kolejnego spotkania i terminu zakończenia Badań Sytuacyjnych i wszystkich administracyjnych zadań.

Bilet „Top-Jugend-Ticket” – BURGENLAND

We wschodniej części Austrii od września 2012 roku bilet „Top-Youth-Ticket” pozwala miejscowym uczniom szkół publicznych (w wieku do 24 lat) na korzystanie ze **wszystkich** środków transportu publicznego w regionie Burgenland, Dolnej Austrii i Wiednia za jedyne 60,00 EUR rocznie.

Uczniowie, którzy nie zamierzają podróżować po całym regionie mogą wykupić „Bilet Młodzieżowy” w cenie 19,60 EUR. Dzięki takiemu biletowi są oni uprawnieni do korzystania z transportu publicznego na trasie dom-szkoła.

Aby tego dokonać dołożono szeregu starań, przeprowadzono liczne negocjacje z władzami regionalnymi, (które pokryją dodatkowe koszty) oraz regionalną organizacją **powiązanego systemu transportu** (VOR).

Park Naukowo-Technologiczny AEROPOLIS

Podczas wizyty studyjnej partnerzy odwiedzili **Park Naukowo-Technologiczny AEROPOLIS**.

Powstał on w 2003 r. z inicjatywy Agencji Rozwoju Regionalnego w Rzeszowie (ARRR). Jest to pierwszy park przemysłowy w Polsce, którego celem jest utrzymanie długotrwałych i głębokich - zakorzenionych tradycji przemysłu lotniczego w tym regionie - w sferze badań gospodarczych i naukowych.

Obejmuje on powierzchnię około 118 ha (strefy S1 i S2), położony jest w odległości 10 km od centrum Rzeszowa - stolicy województwa podkarpackiego oraz w pobliżu międzynarodowego portu lotniczego Rzeszów Jasionka. AEROPOLIS to jedna ze „stref ekonomicznych” w Polsce, która stanowi narzędzie polityki regionalnej na obszarach wyjątkowo trudnych.

Celem tych stref jest wspomaganie rozwoju konkretnych regionów wiejskich. AEROPOLIS jest obecnie jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc inwestycji w Polsce południowo-wschodniej.

Dane kontaktowe

aeropolis

Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny

Centrum Zarządzania PPNT
ul. Szopena 51

35-959 Rzeszów

Tel.: +48 17 86-76-206

Faks: +48 17 85-20-611

Centrum Obsługi Inwestora
Rynek 5

35-964 Rzeszów

Tel. +48 17 852-43-76

Faks +48 17 852-43-74

aeropolis@rarr.rzeszow.pl

www.aeropolis.com.pl

Stowarzyszenie Dolina Lotnicza

Partnerzy odwiedzili nowy budynek **Inkubatora Technologicznego** (część AEROPOLIS), gdzie wysłuchali przemówień o Inkubatorze i o Dolinie Lotniczej.

Stowarzyszenie Dolina Lotnicza zostało założone w dniu 11 kwietnia 2003 roku jako organizacja non-profit oraz narzędzie wspierania szybkiego rozwoju i wzrostu w przemyśle lotniczym w południowo-wschodniej Polsce. Tę historyczną decyzję podjęła grupa czołowych producentów, dostawców i biznesmenów z branży lotniczej. Znaczne środki finansowe na rzecz Stowarzyszenia zostały przekazane przez firmę Pratt & Whitney - światowego lidera w zakresie projektowania, produkcji i serwisu silników lotniczych, systemów napędowych stosowanych w pojazdach kosmicznych i przemysłowych turbin gazowych. Cele Stowarzyszenia Dolina Lotnicza:

- Organizacja i opracowanie efektywnego kosztowo łańcucha dostawców.
- Stworzenie warunków korzystnych dla zwiększenia rozwoju przedsiębiorstw przemysłu lotniczego w regionie.
- Dalszy rozwój badań, zdolności i umiejętności lotniczych.
- Współpraca z uczelniami technicznymi, które mogłyby promować nowe pomysły i badania naukowe w przemyśle lotniczym.
- Promocja polskiego przemysłu lotniczego.
- Ochrona podmiotów i przedsiębiorstw działających w przemyśle lotniczym.

Stowarzyszenie zrzesza 96 przedsiębiorstw, które zatrudniają około 23.000 inżynierów i techników. Niektóre z tych przedsiębiorstw zlokalizowane są w strefach ekonomicznych w województwie podkarpackim.

Move on Green

Stowarzyszenie Dolina Lotnicza koncentruje się na przemyśle lotniczym, ośrodkach badawczych, edukacyjnych i szkoleniowych. Jest to okazja dla południowo-wschodniej Polski, aby przekształcić się w jeden z wiodących regionów dostarczających różnych produktów i usług związanych z dziedziną lotnictwa.

Wyjątkowa oferta **Doliny Lotniczej**:

- 100 lat historii lotnictwa
- 70 lat historii branży lotniczej
- 90% polskiej produkcji w przemyśle lotniczym
- Ekonomiczna siła robocza i koszty produkcji
- Ponad 22.000 doświadczonych i oddanych pracowników
- Politechnika z silnie rozwiniętym Wydziałem Inżynierii Lotniczej i Astronautycznej
- Środowisko przyjazne dla inwestorów
- Centralnie położony międzynarodowy port lotniczy, główna autostrada łącząca Polskę południowo-wschodnią z południowo-zachodnią i Niemcami, która ma zostać ukończona w ciągu kilku najbliższych (przyp. tłum. brak dalszego tekstu)

Zidentyfikowane Dobre Praktyki

W celu ustalenia jakie Dobre Praktyki (DP) są najbardziej odpowiednie na potrzeby partnerstwa, partnerzy przygotowali klaster, w skład których wchodzi praktyki podobne i operacyjne.

Klaster 1: Połączenie różnych typów usług w celu zmniejszenia kosztów

Klaster 2: Wspólne korzystanie z samochodu, carpooling i inne formuły „wspólnego korzystania”

Klaster 3: Promowanie jazdy na rowerze: tradycyjnym i elektrycznym

Klaster 4: Efektywność energetyczna i przyjazne dla środowiska podejście do kwestii mobilności

Klaster 5: „Dedykowane” inicjatywy dotyczące mobilności: zdrowie/rozrywka/turystyka

Klaster 6: Zarządzanie i koordynacja w zakresie mobilności

Klaster 7: Transport na zamówienie na obszarach wiejskich

Jeśli są Państwo zainteresowani całością matrycy klastera z dokładnie określonymi najlepszymi praktykami, to można pobrać je tutaj:

<http://www.kdriu.hu/documents/mogpb.pdf>

Prezentacje przedstawiające dobre praktyki można znaleźć na stronie:

http://www.wrota.podkarpackie.pl/pl/fue/fundusze_2007_2013/ewt/moveongreen/130301_prezentacje

„Jeżdżąc rowerem można robić więcej-ekologiczne, aktywne podróżowanie po okolicy”

Promowanie jazdy na rowerze: tradycyjnym i elektrycznym

Głównym celem projektu jest **umożliwienie użytkownikom starszym oraz o ograniczonej sprawności ruchowej** (chorym na choroby serca lub z niewielkimi obrażeniami nóg i innym) **podróży po obszarach wiejskich/górskich**, aby mogli oni korzystać z natury w sposób ekologiczny, pedałowac na łatwiejszych/bardziej płaskich ścieżkach i korzystać z akumulatorów na ścieżkach trudnych/pod górę (ok. 40 km na jednym akumulatorze).

Zainteresowane podmioty:

- Turystyka w Bohinj (instytucja publiczna założona przez gminę Bohinj)
- Gmina Preddvor
- Federacja Stowarzyszenia Emerytów Prowincji Gorenjska.

40,24% kosztu całego projektu (35.040 EUR) zostało sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Inicjatorzy spodziewają się osiągnięcia następujących rezultatów:

- Promocja ekologicznej mobilności
- Ochrona środowiska i zrównoważone wykorzystanie naturalnych obszarów chronionych
- Zrównoważony rozwój
- Wyższa jakość życia

Więcej informacji:

helena.cvenkel@bsc-kranj.si
BSC Ltd. Kranj, Słowenia

Improving

sustainable transport

in rural and mountain areas

Regionalny System Wypożyczalnia Rowerów

Inicjatywa ta pochodzi z Kraju Zadunajskiego w zachodnich Węgrzech i konieczność tej praktyki, wynika z tego, że region nie jest wystarczająco znany i popularny w kręgu docelowej grupy dotyczącej jazdy na rowerze.

Tak więc ogólne cele projektu to rozwój warunków świadczenia usług w zakresie jazdy na rowerze oraz zwiększenie liczby turystów i ludności lokalnej korzystającej z roweru poprzez zwiększenie siły przyciągania regionu, w którym można uprawiać jazdę na rowerze.

Bezpośrednie cele:

- Ustanowienie warunków technicznych regionalnego systemu wynajmu rowerów składających się z 10 +1 punktów
- Stworzenie sieci współpracy organizacji turystycznych i związanych z jazdą na rowerze
- Opracowanie bezpiecznego i modelowego informatycznego systemu wynajmu

Zainteresowane podmioty:

- Usługodawcy:
- Zakwaterowanie
- Stowarzyszenia lub kluby kolarskie
- Sklepy i serwisy rowerowe

Więcej informacji:

zora.halmos@westpa.hu

West Pannon Nonprofit Ltd.

Okres realizacji projektu: 01.04.2005 r. -30.09.2006 r. (18 miesięcy)

Koszt całego projektu: 519 116 EUR (Fundusz UE: 467 204 EUR)

Rezultatem jest wkład w realizację zasad zrównoważonego rozwoju w dziedzinie turystyki i codziennego życia poprzez promowanie jazdy na rowerze jako trwałej formy transportu i rozwiniętych usług rowerowych.

Partnerzy Projektu

W projekcie MOG uczestniczy 13 partnerów. W każdym biuletynie przedstawimy dwóch z nich.

Centrum Mobilności w Burgenland

Burgenland

Wielkość: 3.965,5 km²

Ludność: 280.000

Stolica: Eisenstadt (13.000)

171 Społeczności (średnio 2.000)

Dane kontaktowe

Roman Michalek

roman.michalek@b-mobil.info

Martina Jauck

martina.jauck@b-mobil.info

Domplatz 26 - A 7000 Eisenstadt

www.b-mobil.info

+43 2682 21070

Utworzenie Centrum Mobilności w Burgenland stanowiło projekt władz regionu Burgenland współfinansowany przez Unię Europejską.

Dostarcza ono informacje i usługi w zakresie mobilności na potrzeby różnego rodzaju środków transportu publicznego i koordynuje projekty mobilności skoncentrowane na jeździe na rowerze, transporcie publicznym i e-mobilności. Ponadto jest ono odpowiedzialne za rozwój, zarządzanie i funkcjonowanie krajowych i transgranicznych projektów mobilności.

Centrum uczestniczy w projekcie MOG, ponieważ jego terytorium jest dotknięte wysokim zapotrzebowaniem na posiadanie samochodu, niewystarczającą/ograniczoną liczbą środków transportu publicznego i innymi poważnymi problemami strukturalnymi.

West Pannon Nonprofit Ltd.

Kraj Zadunajski w zachodnich Węgrzech zmienił się pod względem geograficznym, krajobrazowym, a w jego skład wchodzi 3 powiaty (28 miast, 626 osad). Zróżnicowana i rozdrobniona sieć osadnicza, w skład której wchodzi większe i mniejsze miasta oraz mikro wioski charakteryzuje się brakiem mobilności.

Charakterystyka:

- Regionalna sieć dróg publicznych: 4935 km
- Regionalna sieć kolejowa: 924 km
- Sieć ścieżek rowerowych: 366 km i 250 km dróg ze znakami drogowymi

Zachodnia Panonia posiada duże doświadczenie projektowe i w regionie już istnieją dobre praktyki w zakresie mobilności.

Głównym celem jest przeprowadzenie badań na innych terytoriach, rozpowszechnianie ich własnych „DP” i powodowanie wykonywania zaleceń politycznych przez decydentów w nowym okresie programowania.

Powierzchnia: 11328 km²

Ludność: 1 milion

PKB na mieszkańca: 9900 EUR

Stopa bezrobocia: 9,2%

Dane kontaktowe

Ferenc Laki

Dyrektor Strategiczny

ferenc.laki@westpannon.hu

Zóra Halmos

Kierownik Projektu

zora.halmos@westpa.hu

Tesalia

miejsce następnego spotkania MOG

Kolejne spotkanie Move on Green odbędzie się w miastach Wolos i Larisa, Region Tesalia, Grecja

Region o zmiennym krajobrazie i atrakcjach turystycznych

Tesalia jest jednym z trzynastu regionów Grecji i trzecim regionem w kraju pod względem liczby zamieszkującej go ludności. Nazwa regionu pochodzi od imienia mitycznego bohatera Thetталos, syna Aimony. Region Tesalia charakteryzuje się bardzo zmiennym krajobrazem, w skład którego wchodzi kilka najbardziej interesujących i unikalnych formacji Grecji, takich jak Meteora i góry Pelion, które stanowią jeden z najbardziej tradycyjnych obszarów górskich

Góry, jeziora, lasy, morze z jego wyspami, równiny i rzeki, wszystko to przyciąga wielu turystów, zapewniając obsługę zarówno dla entuzjastów turystyki tematycznej jak i typowych turystów.

Większość z tych miejsc, w tym te najważniejsze, należą do programu „Natura 2000”

Region Tesalia zajmuje środkowo-wschodnią część Grecji kontynentalnej. Posiada łączną powierzchnię 14.036 kilometrów kwadratowych. Stanowiąca 36% część terytorium jest płaska, 17,1% pagórkowata, a pozostała jego część stanowiąca 44,9% górzysta.

Podział ludności jest następujący: 44% ludności zamieszkującej miasta, 40% wsie i 16% niewielkie miejscowości, przy czym w przypadku ludności zamieszkującej wsie odnotowano spadek, który następował równolegle ze wzrostem mieszkańców mniejszych miejscowości.

Improving

sustainable transport

in rural and mountain areas

5

Poważne problemy

Region Tesalia jest zamieszkiwany przez 6,8% ogółu ludności Grecji. Jest to region, w którym szeroka równina otoczona jest górami. 44% ludności regionu zamieszkuje miasta, a reszta to mieszkańcy wsi. Dwa główne problemy transportowe regionu to połączenia pomiędzy miastami Larisa i Wolos, stolicami dwóch największych prefektur w regionie, które ściśle współpracują ze sobą i są od siebie zależne oraz połączeń duopolis Larisa-Wolos z pozostałymi obszarami wiejskimi.

Z jednej strony Wolos przyciąga wielu turystów dzięki górom Pelion i zatoce Pagasitikos, które stanowią jego dwie główne atrakcje turystyczne. Wolos jest również trzecim co do wielkości portem w Grecji pod kątem transportu towarowego i pasażerskiego, a w jego sąsiedztwie znajduje się lotnisko cywilno-wojskowe. Z drugiej strony, jest stolicą regionu i znajduje się w pobliżu osi głównej drogi krajowej (Alexandroupolis-Saloniki-Ateny-Patras).

Reszta regionu jest słabo zamieszкана, głównie obszary wiejskie, z których większość stanowi atrakcje turystyczne, a także Wyspy Sporady. Ani wyspy ani obszary wiejskie nie posiadają odpowiednich wspólnych połączeń w tym również z kontynentem. Duża część populacji korzysta z transportu publicznego, aby dotrzeć do pracy, często do jednego z miast duopolis. Geografia regionu nie pozwala na stworzenie lepszej sieci drogowej, zwłaszcza w obszarach górskich, zatem należy zbadać inne sposoby efektywnego, taniego, szybkiego i alternatywnego transportu pasażerskiego i towarowego.

Kilka informacji z Teruel...

W dniach 5 i 14 lutego władze prowincji Teruel przeprowadziły dwie publiczne prezentacje katalogu najlepszych praktyk opracowanego przez partnerów inicjatywy europejskiego projektu „Move on Green” (MOG).

Zespół ekspertów ds. technicznych i przedstawiciele powiatu uczestniczyli w spotkaniu i poznali przykłady dobrych praktyk w obszarach badawczych programu „Move on Green”; przedstawiając i dzieląc się swoimi przemyśleniami na temat najlepszych praktyk w zakresie zrównoważonej mobilności obszaru wiejskiego.

Delegaci Programów Europejskich Carlos Sanchez Boix i Julio Esteban Igual każdego dnia z zadowoleniem dostrzegali zainteresowanie ze strony uczestników. Dyrektor Biura Programów Europejskich Luis Muñoz Gregorio przedstawił założenia programu MOG, wyjaśnił na czym polega ten europejski program oraz jakie jest znaczenie zrównoważonej mobilności na obszarach wiejskich jako sposobu promocji ich gospodarki, społeczeństwa i środowiska naturalnego, a tym samym zwalczania poważnych problemów związanych z procesem depopulacji.

Koordynator Projektu Laura Gascón Herrero przedstawiła siedem DP, po jednej z każdej linii przeprowadzanych badań. Wszystkie z nich zostały wybrane ze względu na ich skuteczność w obszarach wiejskich w 10-ciu różnych krajach w całej Europie.

Zapraszamy do odwiedzenia strony:

http://www.wrota.podkarpackie.pl/pl/fue/fundusze_2007_2013/ewt/moveongreen

Nadruk - MOG - MOVE ON GREEN

Wydawca:

Gyorgy Fekete, Kierownik Projektu, Centralna Zadunajska Regionalna Agencja Innowacji Nonprofit Ltd.
(E-mail: gyorgy.fekete@kdriu.hu)

Ancuta Pasca, Kierownik Projektu, Euromontana (E-mail: Ancuta.Pasca@euromontana.org)

Aby uzyskać więcej informacji, należy skontaktować się z:

Laura Gascon Herrero, Koordynator Projektu, władze prowincji Teruel (E-mail: mog@dpteruel.es) Oficina de Programas Europeos, Plaza San Juan 7, 44071 Teruel. Hiszpania

www.moveongreen.eu - www.facebook.com/MoveOnGreen

Partnerzy MOG

1. Prowincja Teruel, ES
2. SODEBUR, ES
3. Region Thessaly, GR
4. Region Epirus, GR
5. Rada regionu Shetland Island, UK
6. Euromontana, FR
7. Agencja Rozwoju Innowacji Centralnego Regionu Transdunajskiego, HU
8. Zarząd Regionu Burgenland, AT
9. Centrum Wsparcia Biznesowego BSC Ltd. Kranj, SI
10. Organizacja West-Pannon Nonprofit Ltd., HU
11. Region Vidzeme, LV
12. Województwo Podkarpackie, PL
13. Ministerstwo Infrastruktury i Rolnictwa Brandenburgii, DE

Improving
sustainable transport
in rural and mountain areas

